

FICTIE NAAR ANNE FRANK

**HET
VERLOREN
JAAR**

DOOR

ANGELIEN FIJNHOUT

UITGEVERIJ KWALITEIT

HET VERLOREN JAAR

FICTIE NAAR ANNE FRANK

© Angelien Fijnhout

Auteur: Fijnhout

Design: Osbourne Cox

Redactie: Uitgeverij Kwaliteit

VOORWOORD

Enige gedachten vooraf, die noodzaak en vorm van ‘Het Verloren Jaar’ als publicatie toelichten. Dit boek pretendeert niet het verloren jaar van Anne Frank te vervangen. Zoals T.S. Eliot en de denkers van New Criticism benadrukten: elke tekst bestaat autonoom, geen beschrijving of verbeelding kan ooit het oorspronkelijke vervangen. De tekst die hier volgt is dus geen vervanging, maar een nieuw kunstwerk dat naast Anne’s dagboek mag bestaan – als echo, als spiegel, als poging de stilte van dat ene jaar niet onbenoemd te laten.

Ten tweede is het goed te beseffen; dat, nog daargelaten dat teruggevonden materialen geordend moesten worden; er is geen ongeautoriseerde uitgave van Anne’s dagboek geweest, en diverse betrokkenen hebben de tekst steeds naar eigen inzicht geredigeerd en aan geldende literaire normen aangepast. Met name Otto Frank, en de redactie van Uitgeverij Contact; interpunctie werd rechtgetrokken, taal geharmoniseerd en de dagboektekst kreeg een wat vlotter ritme, door kinderlijke schrijffouten te schrappen voor een consistentere stijl.

Daarenboven is er een kritische druk in 1986 en later verschenen, geredigeerd door Barnouw en Van der Stroom, die de verzonnen namen van de helpers vervingen door de echte persoonsnamen, wat, menen wij een weliswaar begrijpelijke, maar literair gezien ook een forse ingreep was, en we ons afvragen, wat had Anne als begenadigd schrijfster het liefst gezien?

Als redacteuren namen ze ook tekstkritische beslissingen: spelling werd gemoderniseerd. En in de

zogeheten definitieve editie; uitgegeven door Bert Bakker en later Prometheus in Nederland, en Doubleday in het Engels, is opnieuw alinea-indeling, interpunctie en spelling redactioneel aangepast.

De hier opgenomen tekst, bedacht en gemaakt door jonge schrijfster Angelien Fijnhout, doet in 'Het Verloren Jaar', poogt aan te vullen wat historisch ontbrak, en Anne's dagboek te plaatsen in onderliggende historisch dialectische thematiek, die binnen de context van de beroemde dagboek brieven boven elke laakbaarheid verheven is, daar ze recht doet en in de lijn ligt van Anne's herhaaldelijk geuite sociale rechtvaardigheid bepleitende credo's.

Onze redactie onderschrijft genoemde kritische benadering van Fijnhout. Om te beginnen zijn de instituten die de familie Frank bedreigden, na de oorlog zonder omhaal van de Duitse bezetter overgenomen en deel 2 van 'Het Verloren Jaar', wil niets anders dan, zij het poëtisch en fantastisch, dat proces aan de kaak stellen en ontmaskeren.

Wij menen, het is zelfs hoogste tijd voor zo'n ontmaskering, wil tenminste elk herdenken van oorlogsleed berokkend tussen '40 en '45, niet slechts vals militaristisch sentiment zijn, daarentegen, ook techno bureaucratisch, geloofwaardig pogen de Dachau reminder in ere te houden; NEVER AGAIN!

De Uitgever.

1.

Vrijdag, 1 januari 1943.

Lieve Kitty,

Het nieuwe jaar is begonnen en wel zonder vuurwerk in de lucht, al hebben we geen knallen nodig om te weten dat er oorlog is. Dussel zei zachtjes dat er genoeg vuurwerk is aan de andere kant van de wereld, in Afrika waar de Engelsen en Amerikanen de Duitsers aanpakken en hen steeds verder terugdringen. Ik stel me zandduinen voor die trillen van kanonslagen, en een hemel die rood oplicht ook zonder sterretjes en rotjes. Soms besef ik dat wij hier echt geen idee hebben van de hitte, het stof en de angst van de soldaten in die verre zandwoestijn. Moeder vond dat we het feestelijk moesten houden en deed klonten bladerdeeg in een pan, smoorde die in gerantsoeneerde licht ranzige boter. Dat moesten oliebollen voorstellen, zonder suiker, zonder poederglans, maar toch rook ik de vertrouwde jaarwisseling geur.

Toen heb ik gewenst dat dit nieuwe jaar het laatste van de oorlog zal zijn. Peter lachte erom en zei dat zelfs de Engelsen geen idee hebben hoe lang het duurt, maar ik blijf in mijn droom geloven. Misschien is dat mijn vuurpijl, eentje die brandt van binnen en niet meteen uitdooft.

Maandag, 11 januari 1943.

Lieve Kitty,

Kou heeft Amsterdam lelijk te pakken. Toch gebeurde er dit. Vandaag kwam Miep geheel overstuur binnen, ze vertelde dat er iets rampzaligs gebeurd was. Wat dan? Jan is zijn fiets kwijt. We keken verwonderd, want hoe kun je zomaar je hele fiets kwijtraken. Die was op straat hem afgepakt door de Duitsers, zei Miep met trillende stem. En dat terwijl hij net tuinslangen om de velgen had gelegd, omdat het zo was, wellicht daar ze Joden hielpen, de banden steeds weer werden doorgeprikt.

Ik zag hoe Miep probeerde flink te zijn, ze schraapte een paar keer haar keel en zei dat te voet men ook ver komt.

Het leek zo'n trieste ironie, want overal is het nu spekglad, de stoepen glimmen van het ijs, niemand kan eigenlijk nog fatsoenlijk fietsen. Schrale troost natuurlijk voor die herenfiets.

Vrijdag, 22 januari 1943.

Lieve Kitty,

We hoorden via de radio, die nog altijd fluistert uit zijn donkere hoek, dat de Russen verder optrekken en bij Stalingrad zijn doorgebroken. Het bericht kwam wat dagen later door, maar toch sloeg het in als een handgranaat. Vader zei dat dit misschien het begin van het einde voor Hitler is, al durft niemand dat hardop te geloven. De BBC klonk ineens zo dichtbij, alsof er iemand in de kamer het kwam vertellen. Terwijl ik luisterde, had ik een gekke gedachte die ik maar niet kwijtraak: soms lijkt het alsof er hier in de woonkamer een onzichtbare

Hollywood camera hangt, die vanuit een kamerhoek alles vastlegt. De ruzies van meneer Van Daan, Margot die stilletjes in haar schrift schrijft, moeder die zucht, vader die troostend glimlacht. Het is alsof iemand in de toekomst, misschien wel in 2024, de film zal vertonen en de wereld zal weten hoe ons leven hier was. En dan zullen er recensies komen en lange kritieken met lof voor de spanning en de absurditeit, en winnen we een Oscar of twee. Ik stel me voor hoe ik mijn eigen portret naast de filmsterren kan plakken, die nu hangen in de kleine kamer, tussen Greta Garbo en Deanna Durbin, alsof ik erbij hoor. Wat ons bezien als toneelspelers nog waar zou kunnen zijn ook, want iedereen hier is zo overdreven zichzelf.

Donderdag, 28 januari 1943.

Lieve Kitty,

Gisteren zei meneer Dussel dat we ons maar beter konden voorbereiden en maar moesten rekening houden met een lange, lange redevoering van Hitler, want overmorgen zou het tien jaar geleden zijn dat de nazi's aan de macht kwamen. Hij had het allemaal keurig uitgerekend en leek er zelfs een beetje trots op. Iedereen keek hem kwaad aan en vond dat hij zijn mond had moeten houden, want wat hebben wij eraan om te weten wanneer die man weer gaat bulderen. Jan en Miep houden met zoveel moeite onze kleine illegale radio verborgen, maar de ernstige vraag is, zal die bestand zijn, wanneer de BBC dat gegil gaat doorzenden. Misschien

slaan de buizen wel door, of springt de zekering. En dat is dan maar goed ook, want anders zou Hitlers eigen stem ons nog verraden, want het is soms of hij niet in Berlijn staat te oreren, maar te keer gaat om de afstand te overbruggen vanachter de kantelen van zijn zandkasteel Berghof of hij denkt dat niet alleen meneer Dussel, maar wij allemaal doof zijn.

Het is ook behoorlijk onverstaanbaar, dus komt mij voor, dat men van lieverlee maar zijn eigen inhoudelijke versie maakt. Bijvoorbeeld. Dat hij een keer zei; 'Oven gebakken broden.' En dat dat werd; 'Voor Joden verboden.'

Wat denk je, Kitty, zal er ooit na hem iemand komen, met weer een ander raar uiterlijk, en die zo schaamteloos rechtse kletsboek in het openbaar staat uit te venten?

Vast niet in Holland, hoor!